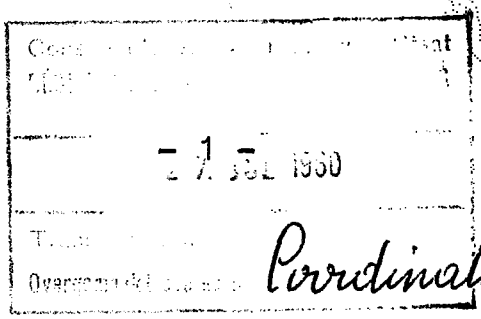
ADV.



L. 7085/2.

Coordinatie (2)

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 30e maart 1960 door de Minister van Economische Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "nopens de publiciteit van sommige prijzen en de verkoop in het klein der geconditioneerde waren", heeft de 9e juni 1960 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires économiques, le 30 mars 1960, d'une demande d'avis sur un projet de loi "relatif à la publicité de certains prix et à la vente au détail des produits conditionnés", a donné le 9 juin 1960 l'avis suivant :

Artikel 1 van het ontwerp bepaalt :

"De prijs der aan de verbruikers te koop geboden goederen en eetwaren moet op duidelijke en ondubbelzinnige wijze schriftelijk worden aangeduid.

Hetzelfde geldt voor de huurprijs van alle door de handelaars verhuurde voorwerpen en voor de prijs van hun dienstaanbiedingen".

De Raad van State stelt voor, artikel 1 door de volgende bepaling te vervangen :

"Artikel 1.-

Eenieder die zich tot het publiek richt om eetwaren en goederen in het klein te koop aan te bieden, en iedere handelaar die aan het publiek voorwerpen te huur aanbiedt of die arbeidsprestaties verricht, moet schriftelijk, op duidelijk zichtbare en ondubbelzinnige wijze, de verkoop- of huurprijs dan wel het tarief van de prestaties vermelden".

Voor het al te vage "verkoop aan de verbruikers" uit het eerste lid stelt de in overweging gegewen tekst twee begrippen in de plaats : verkoop in het klein en de eis dat de verkoper zich tot het publiek moet richten. Dit laatste is ook nodig voor de toepassing van het bepaalde in het tweede lid van het ontwerp. Specialistenwerk, waarvoor doorgaans bestek wordt opgemaakt, valt dus niet onder de wet.

.../...

Artikel 2, eerste lid, van het ontwerp bepaalt :

"In geval van een aanbod met het oog op een gelijktijdige verkoop van twee of meerdere goederen of eetwaren, moeten hun respectievelijke prijzen op duidelijke en ondubbelzinnige wijze schriftelijk worden aangeduid...".

Het spreekt vanzelf, dat deze bepaling alleen voor verkoop van verschillende eetwaren en goederen geldt.

"Deze goederen", zo vervolgt de tekst van artikel 2, eerste lid, "dienen door de verbruikers afzonderlijk te kunnen aangekocht worden". Het gaat hier over heel iets anders dan de prijsaanduiding. Daarom zou dit voorschrift ten minste apart moeten staan, in een tweede lid namelijk.

Het begin van het tweede lid van het ontwerp, dat het derde zou worden, ware dan te wijzigen als volgt :

"De bepalingen van de vorige leden gelden echter niet ...".

Nog een andere wijziging is hier nodig. In plaats van : "(in het geval dat voorwerpen welke gebruikelijk een onafscheidbaar geheel uitmaken, verkocht of te koop aangeboden worden", leze men : "voor verkoop of aanbieding ten verkoop van voorwerpen die een onscheidbaar geheel vormen of doorgaans als een geheel worden verkocht".

.../...

Luidens artikel 3, eerste lid, "is de Koning bevoegd de vormvoorwaarden der aanduiding van de bij artikelen 1 en 2 bedoelde prijzen voor te schrijven en de plaatsen waar ze moet geschieden, aan te wijzen".

De bevoegdheid tot het stellen van de nadere regelen terzake van de prijsaanduiding impliceert reeds de bevoegdheid tot het aanwijzen van de plaatsen waar die prijzen moeten worden vermeld.

Luidens het tweede lid van artikel 3 is de Koning "... bevoegd vrijstelling van de verplichting deze prijzen aan te duiden te verlenen en bewuste verplichting te beperken tot de aanduiding der grondslagen, waarop deze prijzen worden berekend".

De bevoegdheid om van de verplichting tot prijsaanduiding geheel te ontslaan, impliceert de bevoegdheid om gedeeltelijk vrij te stellen, door die aanduiding tot het vermelden van de grondslagen voor de prijsberekening te beperken. Bepalen dat de prijzen worden aangeduid door vermelding van de berekeningsgrondslag is bovendien niets anders dan nadere regelen terzake van de prijsaanduiding stellen, en de bevoegdheid daartoe heeft de Koning al uit het eerste lid. Anderzijds is het toch nodig juist te bepalen waarop 's Konings bevoegdheid tot vrijstellen slaat.

Met inachtneming van deze opmerkingen stelt de Raad van State de volgende lezing van artikel 3 voor, waarin ook enige niet nader te commentariëren vormwijzigingen zijn opgenomen :

.../...

"Artikel 3.-

De Koning is bevoegd tot het stellen van de nadere regelen terzake van de prijsaanduiding.

Hij kan eetwaren, goederen of prestaties aan de toepassing van de bepalingen betreffende de prijsaanduiding onttrekken".

De artikelen 4 tot 8 hebben betrekking op de aanduiding van de hoeveelheid der geconditioneerde eetwaren en goederen. De memorie van toelichting omschrijft "conditioneren" als volgt :

"Het conditioneren van een waar bestaat er in deze te splitsen en vervolgens te wegen of te meten vóór de tekoopstelling ervan, zodat bewuste verrichtingen normaliter achteraf niet meer moeten gebeuren".

Opdat de koper van een in het klein verkocht geconditioneerd produkt zich een juist oordeel over de gevraagde prijs kan vormen, dient hij te weten welke hoeveelheid goederen of eetwaren hem in die vorm wordt aangeboden. Bij verkoop in het klein moet die hoeveelheid dan ook altijd worden vermeld. Maar als de verplichting daartoe alleen op de kleinhandelaar werd gelegd, zou de hele reglementering uitsluitend op hem komen te wegen. De Regering oordeelt dan ook, dat hij die goederen conditioneert om ze op de Belgische markt te koop aan te bieden, de hoeveelheid op het omhulsel of de verpakking moet vermelden.

.../...

Vermelden de goederen of eetwaren welke de handelaar zich voorneemt in het klein te koop te stellen, de hoeveelheid niet, of niet in eenheden van het metriek stelsel, dan moet hij ze zelf op de geconditioneerde waar of op het prijsetiket aangeven.

Bij het omwerken van de tekst van de Regering heeft de Raad van State getracht de onderscheiden stadia van conditioneren en verkopen op de voet te volgen. Artikel 4 handelt over de verplichtingen van hem die een waar conditioneert en op de Belgische markt te koop stelt. Artikel 5 betreft de verplichtingen van de invoerder. Verkoopt of levert hij in België een voor verkoop in het klein geconditioneerde waar waarop geen hoeveelheid is vermeld, dan moet hij de koper onverwijld kennis geven van de hoeveelheid welke zich in het omhulsel of de verpakking bevindt. De kleinhandelaar moet immers zonder moeilijkheden de verkochte hoeveelheid kunnen aanduiden. Artikel 6 ten slotte gaat over de verplichtingen van de kleinhandelaar.

De volgende lezing wordt voorgesteld :

"Artikel 4.-

Hij die hier te lande eetwaren en goederen voor de verkoop in het klein conditioneert, mag ze in België niet leveren tenzij de hoeveelheid welke zich in het omhulsel of in de verpakking bevindt, daarop in eenheden van het metriek stelsel is vermeld.

Is het produkt geconditioneerd zonder gebruikmaking van omhulsel of verpakking, dan moet hij die het geconditioneerd heeft, de hoeveelheid vermelden op de factuur, het verzendingsbericht of enig ander document, onmiddellijk door hem af te geven.

.../...

Hij is door de voorschriften van de voorgaande leden niet gebonden wanneer de eetwaren of goederen voor uitvoer bestemd zijn .

Artikel 5.-

De invoerder en elke hier te lande gevestigde persoon, die in België, anders dan in het klein, geconditioneerde eetwaren of goederen leveren waarop geen aanduiding van de hoeveelheid in eenheden van het metriek stelsel voorkomt, moeten deze aanduiding geven in de factuur, het verzendingsbericht of enig ander document, onmiddellijk door hen af te geven.

Artikel 6.-

Een ieder die geconditioneerde eetwaren of goederen, waarop geen aanduiding van de hoeveelheid in eenheden van het metriek stelsel voorkomt, in het klein te koop aanbiedt, moet die aanduiding daarop of op het prijsetiket aanbrengen".

De Raad van State stelt voor artikel 7 te schrappen, dat bepaalt : "De in België gevestigde conditioneerder, evenals de invoerder, zijn verantwoordelijk voor de nauwkeurigheid der door hen verstrekte aanduidingen, voor zover de geconditioneerde koop- of eetwaren in hun bezit zijn gebleven of zich in verzegelde recipiënten of verpakkingen bevinden".

.../...

Het kan voorkomen dat de verpakking een andere hoeveelheid vermeldt dan zij werkelijk bevat. De tekst van artikel 7 moet normaal zo worden uitgelegd, dat hij die conditioneert, bij ontdekking van bedrog niet wordt vervolgd tenzij het omhulsel of de verpakking verzegeld is. Zodanige interpretatie, onbestaanbaar met een goede toepassing van de wet, ligt niet in de bedoeling van de Regering. Als een verschil tussen de aangegeven en de werkelijke hoeveelheid ontdekt wordt, is het zaak van de rechter, te oordelen of hij die geconditioneerd heeft, een onjuiste hoeveelheid heeft opgegeven bij de levering, dan wel of derden iets uit de omhulsels of verpakkingen hebben weggenomen.

Er is dus geen grond om van het gemeen recht af te wijken door hem die geconditioneerd heeft niet "verantwoordelijk" te stellen.

Krachtens artikel 8 is de Koning bevoegd om :

1° de door hem aangewezen koop- en eetwaren aan de toepassing van artikel 4 te onttrekken. Ook de artikelen 5 en 6 zouden te vermelden zijn ;

2° in afwijking van de artikelen 4, 5,6 en 7, de inzake nauwkeurigheid aannemelijke afwijkingen vast te stellen. De draagwijdte van deze bepaling is in de memorie toegelicht. Het gaat er niet om de verkoop van goederen met een inhoud beneden de aangeduide hoeveelheid toe te staan, maar de onvermijdelijke afwijkingen als niet ongeoorloofd te aanvaarden.

De Raad van State stelt voor :

"2° de toelaatbare afwijkingen tussen de opgegeven en de werkelijke hoeveelheid vast te stellen";

.../...

3° de nadere regelen voor de aanduiding van de hoeveelheid als voorgeschreven in de artikelen 4 en 5 vast te stellen. Ook artikel 6 zou hierbij moeten worden vermeld.

Volgens de memorie van toelichting impliceert deze bevoegdheid die "om de aanduiding van de samenstelling of van de meetbare of vaststelbare eigenschappen van de hoeveelheid op te leggen, bijvoorbeeld voor zeep het gewicht der vetzuren en voor stoffen de breedte ervan".

Volgens de gemachtigde ambtenaar zou de bedoeling niet zijn, zoals het gebruik van het woord "samenstelling" in de memorie van toelichting te verstaan kan geven, de Regering bevoegdheid te verlenen om de aanduiding van de samenstelling van een produkt verplicht te stellen, welke verplichting soms door bijzondere wetten is opgelegd.

De Koning zal bevoegd zijn de aanduiding van de hoeveelheid van een in een mengsel gebruikte stof verplicht te stellen, wanneer het meetbaar nuttig effect van die stof afhangt van de hoeveelheid waarin ze in de waar voorkomt.

De bevoegdheid welke artikel 8, 3°, aan de Koning verleent, moet hem in staat stellen een praktische oplossing te geven aan alle voorkomende bijzondere gevallen, onder meer dat van degene die om een waar te conditioneren blanco-omhulsels koopt, vervaardigd uit materiaal waarop naderhand moeilijk aanduidingen kunnen worden aangebracht, bijvoorbeeld plastic zakken. De tekst van artikel 8, 3°, moet ruim worden geïnterpreteerd. Om bij het voorbeeld van zoëven te blijven: de Koning kan voorschrijven, ofwel dat om de plastic zak een bandje met de aanduiding moet worden gedaan, ofwel dat de aanduiding alleen moet worden gegeven

.../...

op de factuur die of op het document dat onmiddellijk aan de koper wordt afgegeven. Opdat artikel 8, 1°, hetwelk de Koning machtigt om goederen en eetwaren die hij bepaalt, aan de toepassing van artikel 4 te onttrekken, niet tegenover die interpretatie kan worden gesteld, ware het nuttig hierover iets te zeggen in de memorie van toelichting;

4° de normen, volgens welke de door hem aangewezen koop- en eetwaren voor de verkoop ervan in het klein moeten worden geconditioneerd, te bepalen.

Er zijn, zegt de memorie van toelichting, omhulsels en verpakkingen van zeer verschillende inhoud in de handel. De vergelijking van de prijs dezer produkten eist berekeningen waarvan de verbruiker zich liever onthoudt

Met andere woorden, het verplicht aanplakken van de prijzen en het verplicht aanduiden van de hoeveelheid verliezen hun doeltreffendheid, indien de conditioneerder er niet toe gehouden is de koopwaren in met afgeronde metrieke waarden overeenstemmende hoeveelheden te splitsen.

De Regering meent "dat het aanbeveling verdient het te koop stellen van verpakkingen of recipiënten, waarvan de eet- of koopwareninhoud met afgeronde metrieke waarden niet overeenstemt, te verbieden", althans in sommige gevallen.

Op te merken valt, dat de tekst van artikel 8, 4°, de Koning een veel ruimere bevoegdheid verleent dan waarop de memorie van toelichting doelt. Het machtigt immers niet alleen tot het bepalen van normen voor enigerlei hoeveelheid, terwijl de memorie van toelichting alleen van afgeronde metrieke normen spreekt, maar ook tot het vaststellen van normen betreffende de vorm waarin geconditioneerd wordt.

.../...

Volgens de gemachtigde ambtenaar is de bedoeling van de Regering in de tekst neergelegd. 's Konings bevoegdheid moet niet worden beperkt tot het in de memorie van toelichting behandelde geval.

Vroeger is bij de Kamers een ontwerp van wet ingediend waarbij ter verzekering van de eerlijkheid in de handelsverrichtingen het merken en de normalisatie van flessen verplicht gemaakt worden. Dit ontwerp (nr 586) is door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 14 december 1956 goedgekeurd, maar door de Senaat op 27 januari 1960 verworpen.

De Parlementaire Handelingen bevatten de volgende verklaring van de verslaggever :

"En outre, en commission, le Ministre des Affaires économiques a signalé qu'un nouveau projet de loi, adapté aux circonstances, est à l'étude".

Artikel 9 geeft de ambtenaren van de economische algemene inspectie van het Ministerie van Economische Zaken en van het Ministerie van Middenstand bevoegdheid tot het opsporen en vaststellen van overtredingen. De woorden "van het Ministerie van Economische Zaken en van het Ministerie van Middenstand" kunnen zonder bezwaar vervallen.

Luidens artikel 9, tweede lid, mogen die ambtenaren "binnengaan in alle tot de vervaardiging, de voorbereiding (enz.)van goederen bestemde plaatsen".Volgens

.../...

de gemachtigde ambtenaar zullen zij plaatsen waar het publiek toegang heeft, zolang mogen betreden als het publiek zelf. Plaatsen die niet voor het publiek toegankelijk zijn, zullen zij alleen tussen acht en achttien uur mogen betreden.

Derhalve schrappe men in het tweede lid de woorden "tussen acht en achttien u", en voege men aan het artikel een derde lid toe, luidend als volgt :

"Plaatsen die niet voor het publiek toegankelijk zijn, mogen zij slechts tussen acht en achttien uur betreden".

Volgens hetzelfde lid kunnen die ambtenaren zich "alle ter volbrenging van hun opdracht nuttige bescheiden, stukken of boeken" doen overleggen of opsporen. Als voorbeelden worden genoemd : "de boekhoudkundige, financiële en fiscale bescheiden". Deze opsomming voegt niets toe aan het algemeen beginsel en kan dus vervallen.

Terwijl artikel 9 spreekt van de aan de officieren van gerechtelijke politie "verleende machten", heeft artikel 10 de uitdrukking "verleende bevoegdheden". Men leze in beide artikelen "verleende bevoegdheid".

Mede met inachtneming van hetgeen zoëven is opgemerkt, wordt voorgesteld het eerste en het tweede lid van artikel 9 in het Nederlands als volgt te lezen :

.../...

Artikel 9.-

Onverminderd de aan officieren van gerechtelijke politie verleende bevoegdheid zijn de ambtenaren van de economische algemene inspectie bevoegd om overtredingen van deze wet en van de besluiten tot uitvoering ervan op te sporen en bij proces-verbaal vast te stellen.

In de uitoefening van hun opdracht mogen de in het vorige lid genoemde ambtenaren en de officieren van gerechtelijke politie alle tot de vervaardiging, bereiding of verkoop van goederen dienende plaatsen betreden, inzonderheid om zich alle ter vervulling van hun opdracht nuttige bescheiden, stukken of boeken, te doen overleggen of op te sporen. Bescheiden die nodig zijn om het bewijs van een overtreding te leveren, mogen zij in beslag nemen".

Artikel 11, § 1, verdubbelt, in geval van herhaling, de geldboeten op overtreding van de artikelen 1 tot 8. Herhaling wordt hier niet verstaan in de zin van de artikelen 54 tot 56 van het Strafwetboek. In de zin van artikel 11 van het ontwerp is er herhaling als binnen vijf jaar een van de bepalingen betreffende de aanduiding van prijzen en hoeveelheden opnieuw wordt overtreden. Een afzonderlijk lid zou dus de betekenis van "herhaling" moeten omschrijven.

Voorgesteld wordt :

"Er is herhaling, wanneer hij die wegens overtreding van de artikelen 1 tot 7 van deze wet of van de besluiten tot uitvoering ervan definitief is veroordeeld, binnen vijf jaar een van die bepalingen opnieuw overtreedt".

.../...

Deze opmerking geldt ook voor het derde lid van artikel 11, § 2, waar het woord "herhaling" nogmaals wordt gebruikt. Ook hier zou in een afzonderlijk lid moeten worden gezegd wat eronder wordt verstaan.

De tekst ware als volgt te lezen :

"Er is herhaling, wanneer hij die wegens overtreding van het bepaalde in artikel 10 (oud artikel 11), § 2, eerste lid, definitief is veroordeeld, binnen vijf jaar die bepaling opnieuw overtreedt".

Artikel 11, § 2, stelt straf op "alle vrijwillige beletselen voor of belemmeringen van de uitoefening der ambten der bij artikel 9 bedoelde officieren en personeelsleden".

Als "vrijwillig beletsel" voor of "vrijwillige belemmering" van de uitoefening dezer ambten wordt beschouwd niet alleen de weigering inzage te geven van gevraagde documenten, maar ook de weigering gevraagde inlichtingen te verstrekken. In zover die bepaling erop neerkomt iemand te straffen omdat hij weigert een inlichting te verstrekken die tot zijn beschuldiging zou leiden, wijkt zij af van de beginselen van ons strafrecht. Hij die een misdrijf pleegt, moet het bewijs van zijn schuld niet leveren.

.../...

Onder voorbehoud van de opmerking over § 2, stelt de Raad van State voor, artikel 11 in het Nederlands als volgt te lezen :

"Artikel 11.-

§ 1. Overtreding van de artikelen 1 tot 8 van deze wet en van de besluiten tot uitvoering ervan wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 10.000 frank. In geval van herhaling binnen vijf jaar wordt de geldboete verdubbeld.

§ 2. Vrijwillige verhindering of belemmering van de ambtsuitoefening van officieren en ambtenaren als bedoeld in artikel 9 wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 10.000 frank en met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand, of met een van die straffen alleen.

Als vrijwillige verhindering of belemmering van de ambtsuitoefening wordt beschouwd de weigering de krachtens deze wet gevraagde inlichtingen of bescheiden te verstrekken of mede te delen, alsmede het wetens en willens verschaffen van onnauwkeurige inlichtingen of bescheiden.

In geval van herhaling binnen vijf jaar wordt de geldboete verdubbeld en kan de overtreder bovendien worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden.

§ 3. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn op de bij dit artikel bepaalde overtredingen toepasselijk".

.../...

Artikel 12, met de opheffingsbepalingen, kan beter als volgt worden gelezen :

"Artikel 12.-

Opgeheven worden :

1° de wet van 30 juli 1923 betrekking hebbende op het aanplakken der verkoopprijzen in 't klein, van de volstrekt noodzakelijke koopwaren en eetwaren voor voeding, kleding, verwarming en verlichting;

2° het koninklijk besluit van 18 oktober 1923 vastgesteld ter uitvoering van de wet van 30 juli 1923;

3° het ministerieel besluit van 30 april 1948 tot verzekering van de eerlijkheid in de handelsverrichtingen.

De overige koninklijke besluiten die krachtens de wet van 30 juli 1923 zijn vastgesteld, blijven van kracht tot een koninklijk besluit ze opheft".

Het afkondigingsformulier is klaarblijkelijk bij vergissing ingevoegd. Het dient te vervallen.

L'article 1er du projet dispose :

"Le prix des marchandises et denrées offertes en vente aux consommateurs doit être indiqué par écrit, d'une façon apparente et non équivoque.

Il en est de même du prix de la location de tous objets donnés en location par les commerçants et du prix de leurs offres de prestation de travail".

Le Conseil d'Etat propose de remplacer l'article 1er par la disposition suivante :

"Article 1er.-

Toute personne qui, s'adressant au public, offre en vente au détail des denrées et marchandises et tout commerçant qui offre au public des objets en location ou qui fournit des prestations de travail doit indiquer par écrit, d'une façon apparente et non équivoque, le prix de vente ou de location ou le tarif des prestations".

A la place de la notion trop imprécise de "vente aux consommateurs" figurant à l'alinéa 1er, le texte proposé fait appel à deux notions : la vente au détail et la nécessité que le vendeur s'adresse au public. Cette seconde notion est également exigée pour l'application des dispositions contenues dans le second alinéa du projet. Les travaux spécialisés, pour lesquels on traite généralement après devis, échapperont ainsi à l'application de la loi .

.../...

L'article 2, alinéa 1er, du projet dispose :

"En cas d'offre en vente simultanée de deux ou plusieurs marchandises ou denrées, le prix de chacune de celles-ci doit être indiqué par écrit, d'une façon apparente et non équivoque ...".

Il va de soi que cette disposition s'applique uniquement à la vente de denrées ou marchandises différentes.

"Ces marchandises" poursuit le texte de l'article 2, alinéa 1er, "doivent pouvoir être acquises séparément par les consommateurs". Cette dernière disposition contient une prescription étrangère à l'affichage des prix. Pour cette raison, elle devrait tout au moins faire l'objet d'un alinéa distinct,qui deviendrait l'alinéa 2.

Le début de l'alinéa 2 du projet, qui deviendrait l'alinéa 3, serait alors légèrement modifié de la manière suivante :

"Les dispositions prévues aux alinéas précédents ne s'appliquent pas ... ".

Cet alinéa devrait subir une autre modification. A la place de : "(lorsqu'il s'agit de l'offre en vente ou de la vente d'objets) constituant un ensemble inséparable qu'il est d'usage de vendre comme tel", on écrira:"(...) constituant un ensemble inséparable ou un ensemble qu'il est d'usage de vendre comme tel".

.../...

Aux termes de l'article 3, alinéa 1er : "le Roi a le pouvoir de prescrire les modalités de l'indication des prix visés aux articles 1er et 2 et de désigner les lieux dans lesquels elle doit être faite".

Le pouvoir de prescrire les modalités de l'indication des prix emporte celui de désigner les lieux dans lesquels elle doit être faite.

Aux termes de l'article 3, alinéa 2, le Roi : "... a le pouvoir de dispenser de l'obligation d'indiquer ces prix et de la restreindre à l'indication des bases sur lesquelles ils se calculent".

Le pouvoir de dispenser totalement de l'obligation d'indiquer les prix comporte celui de dispenser partiellement de cette indication en restreignant celle-ci aux bases sur lesquelles les prix se calculent. Au surplus, préciser que l'indication des prix se fera par l'indication de la base de calcul, c'est fixer les modalités de l'indication des prix, pouvoir déjà conféré au Roi par l'alinéa 1er. D'autre part, il importe de préciser exactement sur quoi porte le pouvoir de dispense donné au Roi.

Compte tenu de ces observations, le Conseil d'Etat propose de rédiger l'article 3 de la manière suivante . Cette rédaction apporte également quelques modifications de forme qui ne nécessitent pas de commentaire :

.../...

"Le Roi a le pouvoir de prescrire les modalités de l'indication des prix.

Il peut soustraire certaines denrées, marchandises ou prestations à l'application des dispositions relatives à l'indication des prix".

Les articles 4 à 8 concernent l'indication des quantités que contiennent les denrées et marchandises conditionnées. L'exposé des motifs donne une définition du conditionnement :

"Conditionner un produit consiste à le fractionner et ensuite à le peser ou à le mesurer avant la mise en vente, de façon à ce que ces opérations ne doivent plus normalement avoir lieu par après".

Afin que l'acheteur d'un produit vendu conditionné au détail puisse apprécier avec exactitude l'importance du prix demandé, il importe qu'il puisse connaître la quantité contenue dans la marchandise ou la denrée conditionnée. Aussi, lors de la vente au détail, cette quantité doit-elle toujours être indiquée. Cependant si l'on se bornait à prescrire au détaillant d'indiquer cette quantité, tout le poids de la réglementation tomberait sur celui-ci. Le Gouvernement estime qu'il convient d'imposer à la personne qui conditionne une marchandise qu'elle met en vente sur le marché belge, d'indiquer la quantité sur l'emballage ou le récipient.

.../...

Si les marchandises ou denrées que le négociant se propose de mettre en vente au détail ne portent pas l'indication de la quantité ou ne la portent pas en unités du système métrique, il les apposera sur la marchandise conditionnée ou sur l'étiquette indicatrice du prix.

Le Conseil d'Etat a remanié le texte du Gouvernement en s'efforçant de le présenter dans un ordre correspondant aux différents stades du conditionnement ou de la vente. L'article 4 concerne les obligations du conditionneur qui met en vente une marchandise sur le marché belge. L'article 5 concerne les obligations de l'importateur. S'il vend ou livre en Belgique une marchandise conditionnée pour la vente au détail qui ne porte pas les indications de quantité, il lui incombera de donner connaissance immédiatement à l'acheteur de la quantité contenue dans chaque conditionnement. Il faut, en effet, que le détaillant n'éprouve aucune difficulté à indiquer la quantité vendue. Enfin, l'article 6 concerne les obligations du détaillant.

Le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante:

"Article 4.-

Celui qui conditionne dans le Royaume des denrées et marchandises pour la vente au détail ne peut les livrer en Belgique si l'indication de la quantité contenue dans l'emballage ou le récipient n'y a pas été portée en unités du système métrique.

.../...

Si le produit a été conditionné sans employer d'emballages ou de récipients, le conditionneur doit indiquer la quantité sur la facture, note d'envoi ou tout autre document qu'il délivre immédiatement.

Le conditionneur n'est pas tenu des obligations mentionnées aux alinéas précédents lorsque les denrées ou marchandises sont destinées à l'exportation.

Article 5.-

L'importateur et toute personne établie dans le Royaume qui livrent en Belgique, autrement qu'au détail, des denrées ou marchandises conditionnées qui ne portent pas, en unités du système métrique, l'indication de la quantité, sont tenus de mentionner cette indication sur la facture, note d'envoi ou tout autre document qu'ils délivrent immédiatement.

Article 6.-

Toute personne qui offre en vente au détail des denrées ou marchandises conditionnées qui ne portent pas, en unités du système métrique, l'indication de la quantité, est tenue de l'y apposer ou de la faire figurer sur l'étiquette indicatrice du prix".

Le Conseil d'Etat propose d'omettre l'article 7, aux termes duquel :

"Le conditionneur établi en Belgique de même que l'importateur sont responsables de l'exactitude des indications qu'ils fournissent, pour autant que les marchandises ou denrées conditionnées soient restées en leur possession ou soient contenues dans des récipients ou emballages scellés".

.../...

Il arrivera que la quantité indiquée dans l'emballage ne corresponde pas à la réalité. Le texte de l'article 7 doit normalement être interprété comme soustrayant le conditionneur aux poursuites si cette fraude est découverte ultérieurement, sauf lorsque l'emballage ou le récipient est scellé. Cette interprétation énerverait l'application de la loi. Elle ne correspond d'ailleurs pas à l'intention du Gouvernement. Si l'on découvre ultérieurement que la quantité réelle ne correspond pas à la quantité indiquée, il appartiendra aux tribunaux de juger si c'est le conditionneur qui a indiqué une quantité inexacte au moment de la livraison ou si des marchandises ou denrées ont été enlevées, par des tiers, des emballages ou récipients.

Il n'y a donc pas lieu de s'écarter du droit commun en dégageant "la responsabilité" du conditionneur.

Aux termes de l'article 8, le Roi a le pouvoir :

1° de soustraire les denrées et marchandises qu'il désigne à l'application de l'article 4.
Il faudrait y ajouter la mention des articles 5 et 6;

2° d'établir des écarts admissibles en matière d'exactitude par dérogation aux articles 4, 5, 6 et 7.
La portée de cette disposition est éclairée par l'exposé des motifs. Il ne s'agit pas de permettre de vendre une marchandise d'une contenance moindre que la quantité indiquée, mais d'admettre comme n'étant pas illicites, les écarts inévitables.

Le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante :
"2° de déterminer les écarts admissibles entre la quantité indiquée et la quantité réelle";

.../...

3° de fixer les modalités de l'indication de la quantité imposée par les articles 4 et 5.
Il faudrait y mentionner également l'article 6.

Selon l'exposé des motifs, ce pouvoir comprend celui "d'obliger à indiquer la composition ou toutes caractéristiques mesurables ou repérables de la quantité, par exemple, dans le cas des savons, le poids des acides gras et dans le cas des tissus, la largeur de ceux-ci".

Il résulte des déclarations du fonctionnaire délégué que l'on n'entend pas, comme le laisserait croire le mot "composition" employé dans l'exposé des motifs, donner au Gouvernement le pouvoir d'imposer l'indication de la composition d'un produit, obligation imposée parfois par des lois spéciales.

Le Roi aura le pouvoir d'ordonner l'indication de la quantité d'une substance contenue dans un mélange quand l'effet utile mesurable de cette substance dépend de la quantité de celle-ci contenue dans la marchandise.

Il convient de souligner que le pouvoir donné au Roi par l'article 8, 3°, doit lui permettre de donner des solutions pratiques à tous les cas spéciaux qui se présentent, entre autres à celui du conditionneur qui achète des emballages ne portant aucune mention, fabriqués dans une matière qui rend difficile l'apposition postérieure d'indications, tels les sacs en matière plastique. Le texte de l'article 8, 3°, doit être interprété largement. Ainsi, pour s'en tenir à l'exemple donné ci-dessus, le Roi pourra soit prescrire d'entourer

.../...

le sachet en plastic d'une bandelette portant l'indication, soit prescrire que l'indication ne se fera que sur la facture ou le document délivré immédiatement à l'acheteur. Pour éviter que l'article 8, 1°, qui donne au Roi le pouvoir de soustraire les marchandises et denrées qu'il désigne à l'application de l'article 4, ne soit invoqué contre pareille interprétation, il serait utile de consacrer un commentaire à ce cas dans l'exposé des motifs;

4° de fixer les normes d'après lesquelles les marchandises et denrées qu'il détermine doivent être conditionnées en vue de leur mise en vente au détail.

On rencontre dans le commerce, dit l'exposé des motifs, des emballages ou récipients contenant des quantités très diverses. La comparaison du prix de ces produits nécessite des calculs dont le consommateur préfère s'abstenir.

En d'autres termes, l'obligation d'afficher les prix et l'obligation d'indiquer la quantité perdent de leur efficacité si le conditionneur n'est pas obligé de fractionner les marchandises par des quantités égales à des valeurs métriques rondes.

Le Gouvernement estime que "l'interdiction de mettre en vente des emballages ou des récipients contenant des denrées ou des marchandises dont la quantité n'est pas égale à des quantités métriques rondes est hautement recommandable", du moins dans certains cas.

.../...

On remarquera que le texte de l'article 8, 4°, donne au Roi des pouvoirs beaucoup plus étendus que ceux que vise l'exposé des motifs. En effet, non seulement il permet d'imposer des normes de n'importe quelle quantité, alors que l'exposé des motifs ne parle que de normes de quantités métriques rondes, mais aussi il permet d'imposer des normes relatives à la forme du conditionnement.

Le texte, selon les déclarations du fonctionnaire délégué, correspond aux intentions du Gouvernement. Les pouvoirs donnés au Roi ne doivent pas être limités au cas expliqué dans l'exposé des motifs.

Les Chambres ont été saisies antérieurement d'un projet de loi rendant obligatoires, en vue d'assurer la loyauté des transactions commerciales, le marquage et la normalisation de la capacité des bouteilles. Ce projet (n° 586) a été voté par la Chambre des Représentants le 14 décembre 1956, mais a été rejeté par le Sénat le 27 janvier 1960.

Les annales parlementaires mentionnent la déclaration suivante du rapporteur :

"En outre, en commission, le Ministre des Affaires économiques a signalé qu'un nouveau projet de loi, adapté aux circonstances, est à l'étude".

L'article 9 donne compétence aux agents de l'Inspection générale économique du Ministère des Affaires économiques et du Ministère des Classes moyennes pour

.../...

rechercher et constater les infractions. Les mots "du Ministère des Affaires économiques et du Ministère des Classes moyennes" peuvent être omis sans inconvénient.

Le deuxième alinéa de l'article 9 permet à ces agents de pénétrer en tous lieux quelconques affectés à la production, à la préparation (etc...) des marchandises. Il résulte des explications données par le fonctionnaire délégué que ces agents pourront entrer dans les lieux où le public a accès aussi longtemps que le public lui-même. Dans les lieux où le public n'a pas accès, ils ne pourront pénétrer qu'entre 8 et 18 heures.

Il conviendrait, dès lors, de supprimer à l'alinéa 2 les mots "entre 8 et 18 heures" et d'ajouter un alinéa 3 rédigé comme suit :

"Ils ne peuvent toutefois pénétrer dans les lieux qui ne sont pas accessibles au public qu'entre 8 et 18 heures".

Le même alinéa permet à ces agents de se faire produire ou de rechercher tous documents, pièces ou livres utiles à l'accomplissement de leur mission. Il ajoute, à titre exemplatif : "tels que les documents comptables, fiscaux et financiers". Cette énonciation, qui n'ajoute rien au principe général, peut être omise.

Tandis que l'article 9 parle des pouvoirs "impartis" aux officiers de police judiciaire, l'article 10 emploie l'expression "pouvoirs reconnus". Il serait préférable d'employer aux deux articles le mot "conférés".

.../...

Quant au texte néerlandais de l'article 9, le Conseil d'Etat propose le texte ci-après dans lequel il est tenu compte des observations qui viennent d'être faites :

"Artikel 9.-

Onverminderd de aan officieren van gerechtelijke politie verleende bevoegdheid zijn de ambtenaren van de economische algemene inspectie bevoegd om overtredingen van deze wet en van de besluiten tot uitvoering ervan op te sporen en bij proces-verbaal vast te stellen.

In de uitoefening van hun opdracht mogen de in het vorige lid genoemde ambtenaren en de officieren van gerechtelijke politie alle tot de vervaardiging, bereiding of verkoop van goederen dienende plaatsen betreden, inzonderheid om zich alle ter vervulling van hun opdracht nuttige bescheiden, stukken of boeken, te doen overleggen of op te sporen. Bescheiden die nodig zijn om het bewijs van een overtreding te leveren, mogen zij in beslag nemen".

L'article 11, § 1er, double, en cas de récidive, l'amende dont est passible l'auteur d'une infraction aux articles 1er à 8. La récidive n'est pas entendue ici dans le sens qui lui est donné par les articles 54 à 56 du Code pénal. Au sens de l'article 11 du projet, il y a récidive en cas de nouvelle violation, dans les cinq ans, d'une des dispositions relatives à l'affichage des prix ou des quantités. Il y aurait donc lieu de définir, dans un alinéa distinct, le sens donné à ce mot.

.../...

Le texte suivant est proposé :

"Il y a récidive lorsque, après une condamnation définitive pour violation des articles 1er à 7 de la présente loi ou des arrêtés qui en règlent l'exécution, le condamné commet, dans les cinq ans, une nouvelle infraction à une de ces dispositions".

Cette remarque s'applique également à l'alinéa 3 de l'article 11, § 2, où le mot "récidive" est également employé. Il y aurait lieu, également, de définir dans un alinéa distinct ce que l'on entend par "récidive".

Le texte suivant pourrait être adopté :

"Il y a récidive lorsque, après une condamnation définitive, pour violation des dispositions de l'article 10 (ancien 11), § 2, alinéa 1er, le condamné commet, dans les cinq ans, une nouvelle infraction à cette disposition".

L'article 11, § 2, punit les empêchements ou entraves volontaires à l'exercice des fonctions des officiers et agents visés par l'article 9.

Est considéré comme empêchement ou entrave volontaire à l'exercice de ces fonctions non seulement le refus de communiquer les documents demandés, mais aussi le refus de fournir les renseignements demandés. Dans la mesure où cette disposition aboutit à punir une personne se refusant à donner un renseignement qui aboutirait à son inculpation, elle s'écarte des principes de notre droit pénal. L'auteur d'un délit n'est pas forcé de fournir les preuves de sa culpabilité.

.../...

Sous réserve de l'observation faite au sujet du § 2, le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante pour la version néerlandaise de l'article 11 :

"Artikel 11.-

§ 1. Overtreding van de artikelen 1 tot 8 van deze wet e van de besluiten tot uitvoering ervan wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 10.000 frank. In geval van herhaling binnen vijf jaar wordt de geldboete verdubbeld.

§ 2. Vrijwillige verhindering of belemmering van de ambtsuitoefening van officieren en ambtenaren als bedoeld in artikel 9 wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 10.000 frank en met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand, of met een van die straffen alleen.

Als vrijwillige verhindering of belemmering van de ambtsuitoefening wordt beschouwd de weigering de krachtens deze wet gevraagde inlichtingen of bescheiden te verstrekken of mede te delen, alsmede het wetens en willens verschaffen van onnauwkeurige inlichtingen of bescheiden.

In geval van herhaling binnen vijf jaar wordt de geldboete verdubbeld en kan de overtreder bovendien worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden.

§ 3. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn op de bij dit artikel bepaalde overtredingen toepasselijk".

.../...

L'article 12, relatif aux abrogations, gagnerait à être rédigé de la manière suivante :

"Article 12.-

Sont abrogés :

1° la loi du 30 juillet 1923 concernant l'affichage des prix de vente au détail des marchandises et denrées de première nécessité servant à l'alimentation, à l'habillement, au chauffage et à l'éclairage;

2° l'arrêté royal du 18 octobre 1923 pris en exécution de la loi du 30 juillet 1923;

3° l'arrêté ministériel du 30 avril 1948 destiné à assurer la loyauté des transactions commerciales.

Les autres arrêtés royaux pris en vertu de la loi du 30 juillet 1923, resteront en vigueur jusqu'à leur abrogation par arrêté royal".

C'est évidemment par erreur que la formule de la promulgation a été insérée à la fin du projet de loi. Elle doit être omise.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : Messieurs:	A. VRANCKX,	raadsheer van State, conseiller d'Etat,	voorzitter, président,
	G. VAN BUNNEN,	raadsheren van State,	
	K. MEES,	conseillers d'Etat,	
	J. LIMPENS,	bijzitters van de afdeling wetgeving,	
	R. de RYKE,	assesseurs de la section de législation,	
Mevrouw : Madame :	J. DE KOSTER,	adjunct-griffier, greffier adjoint,	griffier. greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. G. VAN BUNNEN.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. MAROY, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J. DE KOSTER.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. G. VAN BUNNEN.

Le rapport a été présenté par M. P. MAROY, auditeur.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) A. VRANCKX.